

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละคร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการละคร กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย ตำบลด่านมะขามเตี้ย อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการละคร จำนวน 24 แผน แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงท่าทางประกอบเพลง การเล่าเรื่อง และการแสดงบทบาทสมมุติ และแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการทดลอง ใช้การทดสอบค่าที (t – test แบบ dependent Samples)

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละคร ผลการศึกษาพบว่า

ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้กิจกรรมการละคร ทั้งโดยรวมและรายด้าน กล่าวคือ ด้านความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วในการคิด และความยืดหยุ่นในการคิด มีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละคร ปรากฏผล ดังนี้

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. การจัดกิจกรรมการละครที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบและแสดงออกอย่างอิสระ โดยมีการสนับสนุน และการกระตุ้น การแสดงความคิดหลาย ๆ ด้าน ตลอดจนการแสดงท่าทาง อารมณ์ และการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ที่มีการยึดหยุ่นในเรื่องกฎระเบียบวินัยทำให้เด็กตัดสินใจด้วยตนเองและการให้คำชมเชยเมื่อเด็กเรียนรู้ โดยวิธีของตนเอง ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ และมีกำลังใจในการที่จะคิดค้น สิ่งใหม่ ๆ อีกทั้งเด็กวัยนี้เป็นเด็กช่างคิดช่างค้น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความอิสระไม่ชอบตามแบบใคร ชอบทำสิ่งที่แปลกใหม่ มีความสามารถประยุกต์และแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการสูง มีอารมณ์ขัน และชอบการแสดงออก (อารี รังสินันท์, 2532 : 61) และเนื่องจากการจัดกิจกรรมการละครของผู้วิจัย ได้เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดค้นทดลองและแสดงออกอย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงท่าทาง ประกอบเพลง การเล่าเรื่อง และการแสดงบทบาทสมมุติ การให้เด็กได้ฟังเพลง คิดท่าทาง เคลื่อนไหวร่างกายตามลักษณะของเพลงที่ได้ฟังและแสดงท่าทางอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่องต่อเติมจากสิ่งที่เห็นหรือ ได้ยินตามจินตนาการอย่างอิสระ และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงท่าทางบทบาทสมมุติตามสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างอิสระ ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเองระหว่างครูกับเด็กตามที่ เกอร์ทรูด ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้น ด้วยการสร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกเป็นอิสระ (Gertrude, 1966 : 470)

2. การจัดกิจกรรมการละคร เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และยังพบอีกว่า กิจกรรมการละครในการศึกษาระดับนี้ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการทดลองครั้งนี้ เด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้เกิดพัฒนาการทั้งกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ ตลอดจนความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับทำนอง จังหวะ และเนื้อหาของเพลง ซึ่งเป็นศักยภาพการทำงานของสมองส่วนดนตรีในกิจกรรมที่จัดให้เด็ก ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กจะรับรู้ความรู้สึกของอารมณ์เพลง และมีอารมณ์คล้อยตาม เช่น เพลงที่มีความสนุกสนานร่าเริง เด็กจะมีหน้าตายิ้มแย้มเบิกบานซึ่งสอดคล้องกับ เอสมาร์แชล (Allmershell. n.d. อ้างถึงในวารุณี สกฤตการักษ์. 2545 : 55) อีกทั้งในกิจกรรมการเล่าเรื่อง เด็กจะมีความรู้สึกดีใจและภูมิใจมากเมื่อเขาได้เล่าเรื่องที่เขาสงสัยและต้องการอยากจะทำ ถ้าเป็นการเล่านิทานเด็กจะเล่านิทานพร้อมกับแสดงท่าทางประกอบ นอกจากนี้เด็กในกลุ่มทดลองยังได้พัฒนาการทางด้านสังคม เช่น การร่วมกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ เด็กจะมีความสามัคคีในหมู่คณะ มีการให้อภัยเมื่อเกิดการกระทบกระทั่งกัน รู้จักชื่นชม เมื่อเพื่อนแสดงท่าทางแปลกใหม่ออกมา

ข้อสังเกตจากการศึกษาวิจัย

การสังเกตการทดลองจัดกิจกรรมการละคร พบว่า

1. เด็กมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทุกครั้ง โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเวลาทำกิจกรรมเด็กจะเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินมาก เวลาทำกิจกรรมเสร็จจะขอทำซ้ำอีกในวันต่อไป
2. การจัดกิจกรรมการละครครั้งแรกเด็กจะยังไม่ค่อยกล้าแสดงออก แต่หลังจากสัปดาห์ที่ 2 เป็นต้นไป เด็กจะเริ่มกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรม
3. เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน ได้ดีทุกคน และทุกครั้งที่จัดกลุ่มเด็กจะจัดกลุ่มกันเอง

ดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า เด็กชอบทำกิจกรรมการละคร ไม่ว่าจะเป็น การแสดงท่าทางประกอบเพลง การเล่าเรื่อง และการแสดงบทบาทสมมุติ เพราะเด็กได้คิดได้พูดได้แสดงออก และเคลื่อนไหวอย่างอิสระ และเด็กจะรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนานในการทำกิจกรรมทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ควรมีการปรับปรุงการให้คะแนนให้มีความละเอียดมากขึ้น
2. การจัดกิจกรรมการแสดงท่าทางประกอบเพลง ควรเลือกเพลงที่มีจังหวะไม่เร็วและช้าจนเกินไป เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนาน
3. กิจกรรมการเล่าเรื่อง กรณีที่ให้เด็กเล่านิทานต่อเติม ควรเลือกใช้นิทานที่แปลกใหม่เพราะถ้าเป็นนิทานเรื่อง que เด็กเคยฟังมาแล้ว เด็กจะยึดเนื้อเรื่องนั้น ไม่เกิดความคิดใหม่ ๆ ในการต่อเติมเชื่อมโยงเนื้อหาของนิทาน
4. กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ ควรมีอุปกรณ์ในการแสดงที่หลากหลายและน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครระหว่างเด็กปฐมวัยต่างอายุ หรือในหน่วยงานอื่นที่มีการดูแลเด็กปฐมวัย
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการละคร ที่มีต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ เช่น พัฒนาการทางด้านสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมการกล้าแสดงออก เป็นต้น
3. ควรมีการติดตามผลการจัดกิจกรรมการละครที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง